

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז זצוק"ל

ניתן לשמוע
את שיעורו של
מרן זצוק"ל
בערוץ קול ברמה.
או ב'קו' בית נאמן:
079-9270505

יום שני ט' בתמוז התשע"ד, יום שלישי כ' בתמוז התשע"ב
נושאי השיעור:

הולך סביב על דברי מרנא רבי יוסף חיים זצ"ל (בא"ח ש"א פרשת פינחס, הלכה א-ו ב').

א. לשון אילן ופירות. ב. ברכת "בורא פרי העץ" ו"האדמה". ג. ברכת "שהכל נהיה בדברו". ד. מדוע מברכים "בורא פרי האדמה" ולא בורא פרי "הארץ" כמו בלחם? ה. מתי חותמים "על מחייתה ועל כלכלתה"? ו. ברכת הליון והזית ועוד. ז. חידושים וביאורים נפלאים בפרשת השבוע.

אילן ופירות זה לשון חכמים

א. ¹ [בן איש חי שנה ראשונה פרשת פינחס אות א'] על פירות האילן מברכים **"בורא פרי העץ"**. לא אומרים "בורא פרי האילן", כי המלה אילן [בעברית] היא מאוחרת, היא מופיעה רק בימי חכמים. בתנ"ך תמיד כתוב עץ, [מלבד ספר דניאל שנכתב בארמית], וחכמים משתמשים במלה אילן, כי למלה "עץ" יש לה עוד משמעות - עץ יבש, חתיכת עץ, לכן לקחו מלה בארמית "אילנא" והשתמשו בה בעברית, אבל זה לשון המשנה. לשון התורה הוא "פרי העץ". והמלה "פרי" בתנ"ך זה לא פרי אחד, אלא גם פרי אחד או הרבה פירות נקראים "פרי העץ", המלה פירות ברבים לא מופיעה אף פעם בתנ"ך, זה לשון חכמים, "פרי" - אחד, "פירות" - רבים, אבל בלשון תורה נביאים כתובים "פרי העץ" הכוונה כל הפירות. "עץ פרי עושה פרי" (בראשית א' י"א) אפשר לדחות שהכוונה עץ אחד עושה פרי אחד, אבל יש עוד, כמו: "והרביית את פרי העץ ותגבות השדה למען אשר לא תקחו עוד חרפת רעב בגוים" (יחזקאל ל"ו, ל). מה הכוונה "והרביית את פרי העץ"? שיהיה בו פרי אחד? לא, אלא אני מרבה את כל הפירות. ועל פירות האדמה מברכים בורא פרי האדמה.

הנכון לומר "פרי" בדגש

ב. יש מחלוקת בין הרב בן ציון אבא שאול (שו"ת אור לציון ח"ב פרק מ"ו אות ל"ד) והרב עובדיה (בשו"ת יביע אומר ח"ט חאו"ח סי' כ"ב) עליהם השלום האם הנכון לומר "פרי" בדגש, או "פרי" רפויה? והנכון לומר "פרי" בדגש, ככה הרב עובדיה מסכים, וככה שמעתי מאבא בילדותי. המלה "בורא" בטעם טרחא, כמו "קונן" ה שמים וארץ" (בראשית י"ד, ט), המלה פרי קשורה יותר להמשך ולא לפני, לא "בורא פרי העץ", אלא "בורא פרי-העץ". המלים "פרי-העץ" מחוברים ביחד, ולכן כשהמלה הראשונה בטעם מפסיק, במלה "פרי" הפ"ה דגושה. אם לא הייתה בטעם מפסיק, אז אם יש פ"ה בראש מילה, ולפניה אחת מאותיות אהו"י היא רפויה, כי בג"ד כפ"ה בראש המלה אחרי אותיות אהו"י רפיות, אבל כיון שהמלה "בורא" היא בטעם מפסיק, כי ככה המשמעות של המלה, ככה יוצא. וחכם אחר הביא לי עוד שתי ראיות. אחת מההפטרה של כיפור בשחרית - "בורא נים-שפתים" (ישעיה נ"ז, י"ט), בורא בטעם טרחא. ודבר שני בהפטרה של לך לך - "בורא קצות-הארץ" (שם מ' כ"ח). בשניהם המלה "בורא" בטעם מפסיק. "קונה שמים וארץ" זה דומה לזה, אבל זה ממש אותה מלה - בורא בטרחא, ואחר כך שתי מלים סמוכות, לכן בורא בטעם מפסיק, והפ"ה דגושה. ומצאתי את זה בספר ישן נושן שנדפס בדורנו. היה חכם אשכנזי שבקי מאד בדקדוק, שמו רב שבתי סופר מפרעמסלא, וקיבל על ספרו עשרים

1. שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום שני ט' בתמוז התשע"ד. בתחילת השיעור נשאל מרן זצ"ל מאחד המשתתפים שאלה מסויימת, אלא שההקלטה מתחילה מתשובת רבנו, ולפי הגרסה הייתה השאלה אם יש עניין לעשות לילד סגולה מסויימת שתועיל לו ללימוד, וע"ז אמר מרן זצ"ל: אמונות תפלות, לא מטפלים בילד, לא מחנכים אותו, ולא עושים לו כלום. רק "תמונה עם הרב", "חלאקה עם פלוני", "סנדק עם פלוני", והילד יגדל מאליה... אני ראיתי רופא בבית חולים בלינסון שמחלל שבת. והוא אמר לי: אתה יודע מי הסנדק שלי? אמרתי לו: מאיפה אני יודע? אמר לי: זה החזון איש! בסדר, "חזק וברוך". זה לא העיקר! התמלאנו באמונות תפלות, וצריך להשתחרר מזה!

הסכמות מכל חכמי דורו, הבית חדש, טורי זהב, מהרש"א, בעל מגלה עמוקות ועוד. הדפיסו אותו לפני כמה שנים, ושם הוא כותב ואומר שהעולם טועים ואומרים "בורא פרי" רפוי, אבל זה לא נכון, אלא "בורא" בטעם מפסיק, ו"פרי העץ" בדגש, וכן "פרי האדמה" בדגש, אבל לא דגש חזק, אלא דגש קל, העיקר שלא תגיד "פרי" בפ"ה רפויה.

לשמוע על לשון קדשנו

ג. במשמעות אין שום הבדל בין "פרי" בדגש ל"פרי" בלי דגש. מה ההבדל בין "פרעה" בדגש ובין "פרעה" בלי דגש? זה אותו פרעה, פעם כתוב בתורה "ויקרא פרעה [בפ"ה רפויה] לאברהם" (בראשית י"ב, י"ח), וכן "ויקרא פרעה שם יוסף..." (שם מ"א, מ"ה), ולפני כן (שם פסוק מ"ד) כתוב: "ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה". אתה היית פרעה ועכשיו אתה פרעה?... אלא זה אותה משמעות, אבל יש כללים בדיבור, אם אדם לומד שפה אחרת, כמו אנגלית או צרפתית, צריך ללמוד לדבר טוב, אחרת יעיפו אותו מכל המדרגות, רק לשון הקודש שלנו "עיר פרוצה אין חומה" (משלי כ"ה, כ"ח), כל המרבה לשבש הרי זה מסובך... לא משובח, להוסיף תסבוכת במקום ללמוד כללים פשוטים בקריאה. יש כמה כללים פשוטים מאד, והעולם לא יודע כלום, העולם חמור חמורותיים... כל שיבוש נעשה קודש². מה ההבדל בין פרעה ובין פרעה? מה ההבדל בין ובין איזבל (מלכים א' י"ח, י"ט)? מה ההבדל בין כסף ובין כסף? מה ההבדל בין אליה הנביא לאלהיה הנביא³? שרים "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", אבל זה לא נכון, צריך לומר "מאלפי זהב וכסף" (תהלים קי"ט, ע"ב). אבל אתה מדבר אתם כמו שאתה מדבר עם קיר... מה זה כסף ומה זה כסף, מה זה ראש ומה זה רגליים? כולם אותו דבר...

בורא-פרי, העץ, רח"ל!!!

ד. "שהכל נהיה בדברו" הבי"ת של בדברו רפויה, כי המלה "שהכל" בטרחא, ו"נהיה בדברו" מחוברים ביחד. וכאן ב"בורא פרי העץ" אם תעשה "בורא-פרי העץ" בלי דגש, זה משנה את המשמעות לגמרי, אם תעשה "בורא-פרי" מה יהיה הכוונה? העץ ברא את הפרי, אז אתה לא מודה לקב"ה, אתה מודה לעץ... בורא-פרי - העץ. לא נכון! אלא "בורא" - ה' הוא בורא, ואת מה בורא? את פרי העץ. לכן "בורא" בטרחא שזה טעם מפסיק, ו"פרי" בדגש, ואותו דבר

2. פעם הייתי בבית הכנסת "תורה וחיים", והיא הייתה מלאה תלמידי חכמים, ודיינים, וגאונים, וראשי כוללים, וראשי ישיבות והכל. ועמד זקן אחד טיפס ואמר "ברוך אתה ה' שומעא תפלה". אף אחד לא אמר לו מה אתה קורא? יש קוראים "שומעא" ויש קוראים "שומיע", והנכון לומר שומיע, ככה מנחת שי (בראשית א', ו), כותב ככה הרמב"ם (עיין במבוא הרב קפאח לפירוש המשנה ח"א עמ' 14), וככה כולם (עיין בספר קובץ מאמרים ח"ב עמ' שני"ד). אבל מה זה "שומעא"? צריך לתת לו מכות, ולהפסיק אותו בתפלה. מה זה "שומעא תפלה"? אבל הכל משובש, לא יודעים כלום.

3. אליה ואליה זה אותו שם, רק חמש פעמים בתנ"ך מופיע אליה במקום אליהו, ויש הסבר לזה שיעקוב אבינו לקח לו את הו"י, אמר לו: זה עירבון שאתה תבוא, לכן חמש פעמים כתוב בתנ"ך יעקוב עמו וי, וחמש פעמים כתוב אליה בלי וי'.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	20:25	21:02
ת"א:	20:27	20:59
חיפה:	20:29	21:00
ב"ש:	20:25	20:58

החיטה בא מארץ ישראל, מברכים "המוציא לחם מן הארץ" - הארץ שלנו.

פירות העץ, פירות שהכל, פירות ולא כלום

ח. [הלכה ב'] **פירות של עץ שהם עוד קטנים שלא הגדילו, והם חמוצים, אע"פ שמרן פסק (ס"ר"ב ס"ב) שאם נאכלים ע"י הדחק מברכים עליהם בורא פרי העץ, מ"מ האחרונים כתבו לבכר שהכל, ורק אם בשלו ותקנום באור מברכים בורא פרי העץ, מפני שבועודם חיים היו נאכלים על ידי הדחק. ולכן פירות קטנים שהם חמוצים ומבושלים בתבשיל, אם ברור להם שהן נאכלין על ידי הדחק לפני הבישול, יברכו עליהם אחר הבישול בורא פרי העץ.** יש פירות שנאכלים

עוד ראינו בברכות (דף ט"ז ע"ב), כתוב שם שבפסח מניח פרוסה בתוך השלמה ובוטע. איך אפשר לשים פרוסה בתוך השלמה? אנחנו לוקחים חצי מצה של יחץ, ומצה שלמה, ומברכים "על אכילת מצה". מתחילה לוקחים שלשתם, אחר כך משאירים אחת שלמה בשביל כורך, לוקחים אחד וחצי ומברכים "על אכילת מצה". אבל איך הפרוסה תהיה בתוך השלמה? אם זה יהיה כמו פיתה, זה טוב מאד. פיתה אתה יכול לעגל אותה, ותשים אחד בתוך השניה. הרשב"א הגריש בזה ואמר: מה זה בתוך? אחד על השני נקרא בתוך. אבל אם נצייר את המצות של רבותינו שהם היו כמו פיתות, בפשיטות ככה משמע.

מאחורי הבית

יש מופת שהיום שמעתי, אצלינו בבית הדין הגיע משהו ותוך כדי הוא סיפר על מרן ראש הישיבה הכ"מ, והוא אמר שהיה לו איזה דין ודברים עם אחד שמכר לו את הדירה, והלכו לבי"ד והוא הסביר את עצמו, והבי"ד פסק לא לטובתו בלי שום נימוקים. וכשהוא ביקש נימוקים, לא רצו לתת לו. הרב אמר לו: אני מבטיח לך שתקבל פי עשר. הוא שמע את זה ואמר: בסדר... למחרת התקשרו אליו מהביטוח הלאומי, הוא היה אלמן ל"ע, והיתה לו בת קטנה, ואמר לו: אתה לא הגשת תביעה אבל לפי החוק מגיע לך 23,000 ₪, בדיוק פי עשר מהסכום שהיה צריך לקבל.

זה פה קדוש, צדיק גוזר והקב"ה מקיים. זה כוחו של הרב.

אנשים באים ומבקשים ברכות והרב מבטיח והכל מתקיים. היה עוד סיפור שהייתי נוכח בו והייתי המקשר, בזמנו הוצאנו את ההגדה של פסח של הסבא רבי משה עידאן **צוק"ל**, שהעורך הוא הרב אלעד, הבן, והיינו צריכים אנשים שיתנדבו. היה אחד מהמשפחה שלנו, משפחת עידאן, וביקשתי ממנו שיתרום והוא תרם סכום הגון. אמרתי לו: יש לך משהו לבקש? הוא אמר שיש לו כמה בנות, אבל כבר שבע שנים לא נולד לו כלום, והוא רוצה בן זכר. הלכתי איתו לרב, ואמרתי לו: הוא תרם סכום גדול להוצאת ההגדה של פסח של המקובל האלוקי רבי משה עידאן, ואין לו בנים, שהרב יברך אותו. אמר הרב: **מוכרח שהשנה יהיה לו ילד...** ובדיוק באותה שנה נולד לו בן. הרב אמר, וממש זה התקיים!

אפשר לספר עוד הרבה סיפורים על הרב, הרב הגיע לדרגות האלה בכח התורה שלו ובכח הקדושה שלו ובכח הייסורים שלו שאין להם אח ורע. מי שעקב אחרי הרב שאנחנו מכירים אותו כבר משנים קדמוניות, אמנם הייתי תלמיד הראשון שלו בארץ אבל עוד קודם לכן אבא ע"ה נסע לשליחות בתוניס ואני זוכר את מרן האיש מצליח, ואני זוכר את רבי רפאל שהיה אבא של האיש מצליח, וגם אני זוכר את מרן רה"י ממש בבחרותו שהיה צעיר לימים, וכבר אז היה עדין לגדולות ולנצורות. הרב סבל סבל בל יתואר, ייסורים לא רגילים. הנפילה, פטירת האשה, כל חייו היו סבל ומכאובים. ופעם הוא אמר: אתם חושבים שהייסורים מדכאים אותי? אני מדכא את הייסורים. ואין הוא מתגבר עליהם? בשעה שהוא לומד תורה, כשהוא לומד תורה הוא שוכח מהכל. כל התלמידים שלמדו אצלו אומרים, שכשהוא לומד תורה הוא נראה אדם אחר לגמרי, יש בו שמחה וחיוך על הפנים, כי בתורה יש כח מיוחד לפתור את כל הבעיות גם אם יש כאבים גדולים.

הרב נמצא למעלה ובוודאי שהוא מתפלל למען עם ישראל ולמען הישיבה ולמען כל הציבור הקדוש הזה. בכל אופן אם אדם בוחן ובודק את כל החיים של הרב הוא רואה שהציבור המרכזי שעליו סובבים כל חייו, זה העניין של להידבק באמת. האמת היא מעל הכל ואין דבר יותר חשוב מהאמת.

רעייתי שתחיה היתה סועדת את הרבנית ע"ה קרוב לשנתיים כשהיתה חולה במחלה קשה, והיתה עושה את זה לשם שמיים. כשהרבנית נפטרה, הרב חילק לכל הבנות שלו צמידים של הרבנית, והוא לא שכח לשלוח גם צמיד אחד לרעייתי. ובכל שנה באזכרה של הרבנית הוא שלח לקרוא לה שתבוא לאזכרה. כל אחד שעשה לו טובה הכי קטנה הוא היה זוכר אותו. והיתה לו רגישות מיוחדת. רעייתי מספרת שכשהיא היתה בבית החולים ומסייעת לרבנית, היא אמרה לרב יום אחד שהיא מאחרת, כי יש לה איזו בדיקה חשובה. כשהיא באה ראתה את הרב שהיה

"פרי האדמה".

למה לא אומרים "בורא פרי הארץ"?

ה. עכשיו הרב בן איש חי שואל, למה לא אומרים "בורא פרי הארץ" כמו שאומרים "המוציא לחם מן הארץ"? ואמר כי "הארץ" יש בה שבח יותר משם אדמה, וגם ארץ נזכרה בתורה בהתחלה - "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" (בראשית א', א'), וגם נזכר עליה שם שמים - "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים" (שם ב', ד'), לפיכך נתנו את זה ללחם, בלחם עשו בו "המוציא לחם מן הארץ", ובשאר פירות האדמה, אמרו "פרי האדמה". **וטעם שני, כתב הרב חיד"א** בשו"ת ברכה (סי' ר"ד סק"ב), והוא לא אמר את זה מדעתו, אמר בלשון "שמעתי", **שתקנו את ברכת הפירות בשם אדמה, כי יש חמשים וחמשה מיני אדמה כמנין האדמה.** והרב אומר שזה רק פירות של ארץ ישראל, ובעולם יש יותר. אני לא שמעתי שיש חמשים וחמשה פירות האדמה, משהו יודע מה הם חמשים וחמשה פירות האדמה? אולי עשרים, אולי שלושים, והרב אומר שזה רק בארץ, בארץ ישראל איפה יש לנו?

אם כל חיטה

ו. ויש עוד טעם אחר שהרב לא הביא אותו, והוא טעם חשוב מכולם. הטעם הוא **שהלחם מקורו מארץ ישראל**, לכן אומרים "המוציא לחם מן הארץ". את זה כתב הרב חיד"א מדעתו (בשו"ת ברכה שם), וזה הוכח מאה שנה אחרי פטירת הרב חיד"א על ידי משהו שחקר וחיפש, ומצא שהחיטה האמתית מקורה בארץ ישראל, קוראים לזה **"אם החיטה"**. ולא רק שהחיטה המקורית בארץ ישראל, אלא שהחיטה שלנו בארץ ישראל היא טובה מכל החיטים בעולם. זרעו כמה חיטים והביאו להם כל המחלות שבעולם, דלקת ושחפת וחרחור וכל מיני דברים, וכולם נפלו. "המה כרעו ונפלו ואנחנו - החיטה שלנו - קמה ונתעודד" (ע"פ תהלים כ', ט').

מתי חותמים "על מחייתה ועל כלכלתה"?

ז. אם אדם אוכל מחטה של ארץ ישראל יברך **"על מחייתה ועל כלכלתה"**, ולמה אנחנו לא אומרים ככה? כי את רוב החיטה מייצאים לחוץ לארץ, ואנחנו אוכלים חטה של אמריקה. מה לעשות? צריכים לקבל דולרים... הדולרים חשובים יותר מהחיטה, אז לוקחים את החיטה לחוץ, ואנחנו מביאים דולרים. אבל גייע הזמן שהדולרים שלהם אין להם ערך, והשקלים שלנו יעלו. אדרבא, ניקח את החיטה שלנו, והשקלים שלנו, והכל שלנו, גייע הזמן הזה. אבל על מצה שמורה מברכים **"על מחייתה ועל כלכלתה"**. הרב [רפאל כדיר] צבאן ע"ה מספר שכאשר הוא התמנה לרב נתיבות, אז הוא נפגש עם הראשון לציון אז הרב יצחק נסים, עשו לו כבוד, שתו לחיים, והביא לו עוגה. אז הוא בירך "על המחיה ועל הכלכלה", והרב אמר לו: אה, אתה בארץ ישראל, צריך לומר "על מחייתה ועל כלכלתה". ככה היו חושבים, אבל הרב עובדיה אמר שהחיטה שלנו רובה ככולה מחוץ לארץ. אבל מצה שמורה זו חטה שלנו, לכן מי שאוכל מצה בשיעור פחות מארבע ביצים, דהיינו מצת מכונה אחת או אחת וחצי, יברך מזונות ועל המחיה, ובסוף יאמר "על מחייתה ועל כלכלתה"⁶. אז כיון שעיקר

4. זה ספר של הרב חיד"א, יש לו ספר ברכי יוסף, ויש לו שיריים והוספות. איך יקרא לו? "שירי ברכיים"... זה לא הולך, אז קרא לו "שירי ברכה", כאילו "ברכי" לשון ברכה. ספר "שירי ברכה" זה הוספות ומילואים לספר ברכי יוסף. הרב חיד"א היה מיוחד בספרים שלו, על כל האברים שלו עשה ספר, ראש דוד, עיני דוד, לב דוד, ברכי יוסף, מראית העין, וכן על זו הדרך. יש לו רשימה של הספרים, את כל האברים שלו קידש אותם, על כל אבר חיבר ספר. אז יש לו ספר "שירי ברכה" השלמות לברכי יוסף.

5. פעם ראיתי כתוב שבארץ ישראל מספר העצים והשיחים והצמחים והפירות והירקות יותר מאנגליה ויותר מצרפת. נדמה לי כתבו שבאנגליה יש אלפיים מאתים וחמשים, ובצרפת יש אלפיים ושלוש מאות, ואולי להיפך. ובארץ ישראל ארבעת אלפים וחמש מאות! הרבה מאד יש לנו ברכה בארץ ישראל. אם היינו יודעים לנצל את הברכה של ארץ ישראל, אם היינו חיים בשקט ובשלוה וכלי שנתא אחים, לא היו מאושרים כמונו בעולם, אבל היצר הרע תמיד מתחבא ועושה בעיות. ה' ירחם.

6. הרב עובדיה מברך על המצות "המוציא" כמו האשכנזים, אמר: אני ככה נוהג. הרב חיד"א (במחבר סי' קנ"ח סק"ה) כתב אחרת. והרב עובדיה אמר שלעולם כולו הוא מורה כמנהג העולם הספרדים שמברכים מזונות, אבל הוא מברך המוציא וברכת המזון. כתבתי על זה למה (ענין בספר ה' נסי ח"ב חלק השו"ת סי' ל"ב-ל"ג). אבל למעשה הרב עושה ככה, וכולם עושים כמו החיד"א שאומר שהעולם נוהגים להחשיב את המצה כמו פת הבאה בכיסנין כי כוססים אותה. אלא אם כן אתה אוכל מצה של תימנים שהיא כמו פיתה, וברכתה המוציא. זה כמו המצה של חכמים שהייתה בזמן הגמרא שהייתה כמו פיתה. וראינו לדבר, כתוב בפסחים (דף ז' ע"א) שאם אדם מצא מצה בבית בפסח, ואינו יודע אם זה חמץ או מצה, מה הדין. איך אתה לא יודע אם זה חמץ או מצה? אלא משום שהם היו דומות ממש. כולם אותו דבר. ויש

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחיל בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

בדוחק, למשל הלימון הזה, בדרך כלל אוכלים אותו עם לחם או מיץ לימון וכדומה. ואם אדם רוצה לאכול לימון לבד, אם הלימון חמוץ מדאי, לא יברך עליו כלום כי זה חמוץ ולא בריא, מה אתה אוכל דבר חמוץ? זה כמו בוסר שהרמב"ם אומר (פ"ד מהלכות עדות ה"א) שזה כמו חרבות לגוף, ואם אדם אוכל לימון שהוא חמצמצ ויש בו טעם כלשהו, מברך עליו שהכל. אבל אם אדם אוכל לימון מתוק - ויש לימון מתוק, הרבה לא מבינים את זה - מברך עליו בורא פרי העץ. אנשים חושבים שמתוק וחמצמצ אותו דבר, לא! יש סוג אחר שנקרא "לימון מתוק". הוא נדיר פה, בחוף לארץ היו מביאים אותו. אומרים שבבאר שבע יש דבר כזה. לימון מתוק ברכתו בורא פרי העץ. כמו שיש בתפוזים תפוז חמוץ ותפוז מתוק, אותו דבר יש בלימונים. רק שתפוז אפילו חמוץ מברכים עליו "בורא פרי העץ" כי הוא נאכל טוב מאד, אבל לימונים חמוצים לא כולם אוכלים, לכן ברכתם כשהם נאכלים בדוחק "שהכל". ואם הם לא נאכלים בכלל, רק אדם רוצה להחמיץ את פיו "דבר ראסו"... אז לא יברך. ואם אדם אוכל לימון מתוק, מברך עץ⁷. אשכולית זה מר, אבל אנשים אוהבים אותה דוקא

7. שאלה מהקהל: אם אדם אוכל לימון חמוץ מאד, וכששמים עליו מלח זה ממתק אותו קצת מה יברך? וענה מרן זצ"ל: אם הוא חמוץ מאד לא מברך.

מחכה שם בבית החולים עם הרבנית, ואמר לה: מה תוצאות הבדיקה? אמרה לו: עוד לא קיבלתי אבל הטכנאית אמרה שנראה לה שבסדר. אמר לה הרב: עד עכשיו לא אכלתי, צמתי בשבילך. ובפעם אחרת היה מקרה שביקש שתבוא להחליף אותו בליה אצל הרבנית בבית החולים כי הוא היה מאד עייף, רעיתי באה לבית החולים וראתה שהרב עדיין יושב. אמרה לו: הרב ילך, יחליף כח, באתי להחליף אותך. אמר לה: יש כאן אשה שנפטרה לפני כמה דקות ואני מפחד שתיבהלי, אני ביקשתי שיפנו אותה משם ואז אח"כ את תיכנס. כ"כ היתה לו רגישות לכל אחד ואחד. והכל נובע מהאמת שבו, כתוב שמי שלא מחזיר טובה הוא לא טוב, הוא משיב רעה תחת טובה, ולצערנו היום יש כאלה שקיבלו טובות ואדברה הם משיבים רעה תחת טובה. למה? הם אומרים: אם אני זוכר לו את הטובה אני כבר עושה לו טובה... מספרים על החתם סופר שהיה אחד שרדף אותו עד חרמה בלי סוף. החתם סופר אמר: אני עשיתי לו טובה וכנראה הוא רודף אותי, אבל לא עשיתי לו כ"כ טובה גדולה שהוא ככה רודף אותי, לא מגיע לי... אבל אצל הרב ראו בעליל כמה גדול העניין של הכרת הטוב.

סיפר לי הנהג המשב"ק רבי עובדיה, שבזמנו (ואני זוכר את התקופה הזו) היו נוסעים מידי פעם לישיבת הרמב"ם של הגאון רבי אברהם חפוטא, כי לא היה עדיין לישיבה מעמד בצבא והיינו כמו סניף של הישיבה, וגם ראש הישיבה היה מגיע לישיבה של הרב חפוטא, והיינו שומעים ממנו דרשות ושיעורים. הרב חפוטא הסכים לקבל אותנו כסניף והיינו צריכים להראות שבאמת אנחנו מגיעים. לפני כמה שנים עשו לרב חפוטא יום הולדת תשעים (לחיים טובים וארוכים), ומרן ראש הישיבה היה מאד חלש והפסיק ללכת לאירועים, אבל הוא נסע עד אשדוד כדי להשתתף ביום ההולדת של הרב חפוטא. למה? כי הוא עשה לנו טובה, אנחנו נכיר לו טובה. אנחנו נלמד לגבינו, עשו לנו טובה? נחזיר. מי שכופר בטובתו של חברו כאילו כופר בטובתו של מקום, צריכים להתחזק בנקודה הזו, והרב מאד היה מקפיד עליה. עוד דבר היה מיוחד אצל הרב שהיה מודה על הטעות. יום אחד אברך אחד שלח לו מכתב על מה שהרב כתב בספר, שזה לא מדויק. הרב אמר: כן הוא צודק, אני מודה בטעות. תמחק עמוד מהספר. ולא רק זה, הוא קרא לאותו אברך ונתן לו כסף, ואמר לו: בזכותך תיקנתי את הטעות שלי, והגעתי לאמת והבנתי שטעיתי. היה שיבוש במה שחשבתי בהתחלה, אז מה אם אדם טועה? כולנו טועים. צריך לא להתבייש בזה. אומרים שכך גם מהרש"ם שהביא ראה (בתשו"ג סי' שני) מהר"ק (סי' ר"פ) שלא החשיב את הדפוס ככתב, בא משהו ושולח לו מכתב ואמר לו, כבוד הרב, כשהיה הרוקח לא היה עדיין דפוס... אמר לו: לא ידעת, סליחה. אפשר לענות כך וכך, אבל צריך להיות אמיתי! אם טעיתי, טעיתי. ככה הרב לימד אותנו להיות אמיתיים.

יהי רצון שמרן שם למעלה יעתייר בעדנו, עם ישראל נמצא באחת התקופות הקשות וכואבות ביותר, וכולם יודעים כמה הרב היה כואב לו על כל חייל וחיל, וגם בהתנתקות מספרים שהרב היה צם שני וחמישי על המצב שעומדים לנתק חלקים מארץ ישראל ומפנים את התושבים, כמה זה כאב לרב. יהי רצון שהעצרת הזו שעשינו כאן תהיה לעילוי נשמתו הטהורה ובע"ה נראה את פניו המאירים בקרוב אמן ואמן.

(קטעים מתוך דרשת רבנו הראב"ד הגאון רבי דוד עידאן שליט"א ראש כולל כסא רחמים)

מרה⁸. אז אם הדבר נאכל על ידי הדחק, ואחר כך בישלת אותו תברך בורא פרי העץ. ואם ספק, אחרי בישול תברך שהכל. לכן פרי שקורין בערבי נרינג (מה זה נרינג? חושש, "פרי הדר חמוץ") שמלקטים אותם בעודם קטנים, שהם מרים כלענה ומבשלים אותם בסוכר, אחרי הבישול בסוכר מברכים עליהם רק שהכל, כי אי אפשר לאכול אותם כשהם לא מבושלים. אבל כל זה בפרי שנתלש קודם שנגמר בישולו, אבל פרי גמור שהוא מר בטבעו אפילו ישאר באילן ימים רבים, אם מתקנו על ידי בישול באור או על ידי דבר אחר, למשל זיתים שאתה כובש אותם, או מלפפונים כבושים וכדומה, מברכים עליהם בורא פרי העץ. לא תאמר לי שהפרי הזה עוד לא נגמר בישולו, אין לו מה להיגמר, תמיד הזית הוא מר.

הזיתים לא היו בכל מקום

ט. תוספות חשבו שהזית מתוק, לא ידענו למה חשבו את זה. אמרו בשני מקומות, בפסחים (דף ל"ו ע"ב) ועירובין (דף י"ח ע"ב) שמה שכתוב בגמרא שהזית מר, זה לא הזית, אלא זה האילן. למה יאמרו ככה? הזית כפשוטו מר. אלא הם לא הכירו את הזית. ועובדה שלא הכירו את הזית, שהם כתבו בחולין (דף ק"ג ע"ב) שהזית הוא חצי ביצה, והוכיחו ככה ממקורות, אבל המציאות היא לא ככה, אלא המציאות היא שזית קטן הרבה יותר מחצי ביצה, אלא שהם לא ראו את הזיתים, והם חשבו שכמו שכל הפירות נאכלים כמות שהם ולא צריכים בישול ולא שום דבר, כמו תפוחים אגסים ענבים וכו', כולם אותו דבר, אז הזית גם כן זה פרי העץ, ופירות העץ נאכלים כמות שהם. אבל למעשה זה לא ככה, הזית זה פרי העץ שהוא מר, וחייבים להוריד ממנו את המרירות, אם על ידי בישול, אם על ידי שכובשים אותו בלימון וכדומה. לכן כיון שלא הכירו את הזיתים, לא שאלו איך הפירות שלנו קטנים מאד. ולמעשה, אנחנו חוששים לחומרא לדעת התוספות ואומרים שיעור כזית חצי ביצה, וחצי ביצה היום עושים את זה אפילו במשקל - עשרים ושבעה גרם. אבל זה יותר מדאי, אפילו בשלשה עשר גרם יש שיעור כזית. לכן אדם יאכל או פחות מעשרה גרם בערך, או יותר מעשרים ושבעה לצאת מכל ספק. היה פעם יהודי אחד שהיה אסור לו לאכול לחם, בא הרופא ואמר לו: אתה יכול לאכול פרוסה אחת. ופרוסה אחת שאכל אותה יש בה עשרים וחמשה גרם. תמיד אומרים כזית עשרים ושבעה - עשרים ותשעה גרם, שאל אותי: אני אברך על זה ברכת המזון? אמרתי לו: כן, על עשרים וחמשה גרם תוכל לברך, שנאמר: "כה תברכו" (במדבר ו' כ"ג), על עשרים וחמשה גרם תברכו, עשרים וחמשה זה מספיק לכזית, ואפילו פחות. יש מחלוקת, הרמב"ם, והרשב"א והריטב"א והתוספות. הרמב"ם (עיין בפר"ח או"ח סי' תפ"ו) סובר כזית שליש ביצה, הרשב"א (תורת האדם דף צ"ו ע"א) והריטב"א (עיין בשו"ת בית נאמן ח"א חיד"ו סי' ג' בהערה) סוברים שכזית זה רבע ביצה, הגר"א (בסי' תפ"ו) סובר לא שליש ביצה, אלא שלש עשיריות, קצת פחות משליש. ותוספות אומרים חצי ביצה, הם יחידים. ולמה הרמב"ם וכדומה אמרו אחרת? משום שהם הכירו את הזיתים, בספר היו מכירים את הזיתים, ובצרפת לא היה להם זיתים, לא יודעים מה זה הזית הזה. לכן התוספות כתבו שלש פעמים שהזית לא הפרי מר, אלא הפרי מתוק, רק האילן הוא מר, ומה שהגמרא אומרת שהיונה אמרה "יהיו מזונותי מרורין כזית" הכוונה כמו עלה הזית, והזית האמתי לפי התוספות היה מתוק. אבל רש"י ידע את האמת, (או שבגרמניה [מקום לימודו בנערותו] ידעו, או שזו קבלה מרבותיו), והוא כותב במסכת שבת (דף נ' ע"ב) שהזית מר וצריכים לפצוע אותו באבן כדי להוריד את המרירות שלו. כמה פעמים יש מקורות כאלה. יש מקום ביומא (דף פ' ע"ב) שהתוספות אומרים שבתאנים יש גרעינים שמורידים אותם, אבל אין בתאנה גרעינים. ר"ת אמר שיש גרעינים ור"י - רבנו יצחק - בן אחותו אמר שאין גרעינים. איך ר"ת אמר דבר כזה? הוא לא ראה תאנים בחיים? אז בא הרב שיעורי תורה (עמ' רכ"ג) וגילה שהמרדכי בפסחים (סי' תקצ"א) כתב שבצרפת איפה שגר רבנו תם אין תאנים, זה הטעם.

כל מי שנלחם בישראל, בסוף שילם

י. "וידבר ה' אל משה לאמר צורו את המדינים והכיתם אותם" (במדבר כ"ה,

8. חשבתי שהאשכולית אין בה סוכר בשביל סוכרתיים, אבל אמרו שיש בה סוכר יותר מכולם... הכל היפך הסברא, המציאות נגד הסברא. האבטיח שכולו מתוק, אמרו שיש בו רק חמשה אחוז סוכר ותשעים וחמשה אחוז מים, ואילו האשכולית מלאה סוכר. מה לעשות?! שיעור זה נמסר ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל הכ"מ ביום שלישי כ' בתמוז התשע"ב בבית מדרשו "אהבת התורה - איש מצליח" בין מנחה לערבית, ובתחילת השיעור דיבר על הרה"ג רבי שמואל דריי זצ"ל כדברים האלה: משהו זוכר מתי נפטר רבי שמואל דריי? סמוך לרב כדורי, אבל אני לא יודע אם לפניו או אחריו, אני יודע בתום השלושים עשו אזכרה לשניהם ביחד. אני מחפש פה [בלוח השנה של הישיבה], הרב כדורי מופיע בסוף טבת תשס"ו - זקן

פלוא זה פלט

טו. "ובני פלוא אליאב" (במדבר כ"ו, ח'). מה זה "ובני ברבים", ואחר כך כתוב רק אליאב? אז האברבנאל אומר (בריש פרשת קורח) שפלוא הזה זה פלט שכתוב בפרשת קרח - "ואון בן פלט בני ראובן" (במדבר ט"ז, א'). פלט הזה הוא פלא, תי"ו ואל"ף מתחלפות בא"ת ב"ש. הרבה פעמים התורה עושה דבר כזה, כמו: "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך" (שמות כ', כ"א). מה זה אשר אזכיר את שמי? הכוונה שתזכיר את שמי, והאל"ף במקום תי"ו. ויש גם רש"י בפרשת נשא (במדבר ז', כ') שאומר שקטורת עולה תרי"ג. איך עולה תרי"ג? "ובלבד שתחליף את הקוף של קטורת בא"ת ב"ש" תמצא אותה דל"ת, אז דטר"ת זה תרי"ג. וככה גם פלוא ופלט קרובים. אז לפלט יש שני בנים - אליאב ואון. התורה אמרה "ובני לרמוז שש לו עוד בן. זה על פי האברבנאל.

"ובני קורח לא מתו"

טז. "ובני קורח לא מתו" (במדבר כ"ו, י"א). יש בזה גם כן רמזים יפים, שבכל דור ודור יש בעלי מחלוקת, "ובני קרח" - קרח זה סמל המחלוקת, תמיד יש לו בנים ובני בנים... "ובני קרח לא מתו". אחר כך יש את זרח ממשפחות השמעוני (שם פסוק י"ג). לא מכירים את זרח הזה, רש"י אומר זרח הוא צוהר - צוהר. צוהר וזרח קרובים מאד. בילדותי אמרתי פעם חידוש, אבא ע"ה הסכים לי, והוא חידוש יפה. "צוהר תעשה לתיבה" (בראשית ו', ט"ז) מאיפה באה המלה צוהר? האבן עזרא אומר שזה בא מהמלה צהריים. צהריים ברבים, ביחיד צוהר. אמרתי המלה צוהר תחליף את הצד"י בזי"ן, שניהם מאותיות השיניים זסר"ץ, וזה זוהר - דבר שמזהיר, אבן טובה שמזהירה.

אזני ואצבון היינו הך

יז. "בני גד למשפחותם" (במדבר כ"ו, ט"ו). יש שם שם משונה - "לאזני משפחת האזני, לערי משפחת הערי" (שם פסוק ט"ז). מה זה לאזני? ויקרא שמו בישראל אזני, יש לו אזניים ברוך ה'... מה זה לאזני? במקום אחר בפרשת ויגש (בראשית מ"ו, ט"ז) כתוב "לאצבון". אז אומרים בשם הגר"א שאזני ואצבון היינו הך, למה? כי כתוב בגמרא בכתובות (דף ה' סע"א) שאם אדם ישמע דבר מגונה, ישים אצבעו באזנו, יכוף את האליה לתוכה ולא ישמע. "אצבון" זה כמו אצבעון והע"ן מובלעת, אצבי ואזני הינו הך. וראיתי את זה במקום אחר בשם השל"ה (פרשת פינחס אות י"ד), אבל במעיינה של תורה כותב את זה בשם הגר"א. [אך בדפוס שבידינו גם שם זה בשם השל"ה. המערכת].

ה"א ונו"ן מתחלפות

יח. "בני יהודה ער ואונן וימת ער ואונן בארץ כנען" (במדבר כ"ו, י"ט). למה כתוב "וימת" ולא וימותו? כי שניהם מתו באותו החטא ואותו עוון. "לשלה משפחת השלני" (שם פסוק כ'). מכאן לומדים שהה"א יכולה להתחלף בנו"ן, מכאן התוספות יום טוב כותב "בני האלוף התורני", היום לא אומרים ככה, אומרים "תורתי". ויש להם טעם, כי במלה "שלה" הה"א זה לא לשון נקבה, זה שם זכר, לכן "שלני". אבל תורה זו נקבה, לכן יש הרבה שכונתים "החינוך התורתי". אבל מי שכותב "התורני" זו לא טעות, הרבה כבר התרגלו לכתוב התורני - "האלוף התורני" ומלים כאלה. אז יש דוגמא כאן "לשלה משפחת השלני". "בני מנשה..." (שם פסוק כ"ט). זה פעם ראשונה שהפסוק מקדים את מנשה לאפרים, בדרך כלל הוא מקדים את אפרים למנשה, וזו הפעם היחידה שעשה הפוך.

"אחירים" - מורכב מ"אחי" ו"ראש"

יט. אחר כך "בני בנימין" אמרנו שיש כאן חמש משפחות, כי חמש הלכו. בלע, אשבל, אחירים. מה זה אחירים? זה שני שמות שהתאחדו ביחד, משפחה קטנה שהתאחדו שתי משפחות ביחד - "אחי וראש"¹¹ (בראשית מ"ו, כ"א), התחברו למלה אחת "אחירים". "לשפופם משפחת השופמי, לחופם משפחת החופמי" (במדבר כ"ו, ט"ז), יש כאן דבר מיוחד שיש כאן שם מלים שיש בהם אות אחת שחוזרת בהם, אני לא אגיד מה האות, כל אחד יחפש לבד... "ויהיו בני בלע ארד ונעמן משפחת הארד" והתורה דלגה, לא אמרה "לארד משפחת הארד".

שוחם זה חושים

כ. לדן - "לשוחם משפחת השוחמי" (שם פסוק מ"ב), שוחם זה חושים, (יש גם חושם, אבל זה ממלכי אדום - "חושם מארץ התימני". בראשית ל"ו, ל"ד), זה שם שכתוב

11. רגילים אצל הספרדים שאם בן-אדם כותב מכתב לאחי הגדול הוא עושה לו כבוד: "אחי וראש" כותב כלשון הפסוק, אבל לא אחי בצירי אלף "אחי וראש".

הולכים והולכים והולכים, בא זמרי בן סלוא ואמר: אתם מפחדים מהמגיפה שזה בגלל העוון הזה? הנה אני לוקח את כזבי בת צור. לקח אותה למשה רבנו ואמר לו: זו מותרת או אסורה? אמר לו: אסורה. אמר לו זמרי: את ציפורה מי התירה לך? ככה לשון הירושלמי (סנהדרין פ"ה ה"ב): "ציפורה שלך" - שהיא מדיינית מי התיר לך אותה? חוצפה כזאת! משה רבנו לקח את ציפורה לפני מתן תורה, ושנית, הוא כבר פירש ממנה. (ככה הלשון של הירושלמי: ציפור מי התירה לך?...). לא ידע משה מה לעשות. "והמה בוכים". בא פינחס לשאול - "הבועל ארמית מה הדין? קנאין פוגעין בו!". אמר לו משה: נכון. אמר לו: אז למה לא עושים כלום? אמר לו משה רבנו: תעשה אתה. פינחס עשה את זה וקיבל שכר לזרעו אחריו ברית כהונת עולם. ועכשיו צריך לעשות חשבון כמה נשאר.

בנימין - בן אוני

יג. התורה מביאה את כל השבטים, כמה משפחות יש לו, וכמה נפשות ביחד. וחלק מהשבטים חצי מהם הלך. שבת בנימין למשל, יש לו עשרה בנים, ונשארו רק חמשה. לפעמים קורה ששתי משפחות מתחברות ביחד, אבל בבנימין אמרו שנהרגו מהם חמש משפחות, ולכן קראה לו אמו (בראשית ל"ה, ח') "בן אוני", ואחר כך חמש משפחות הלכו בפילגש בגבעה, כמעט לא נשאר מבנימין כלום. ושלא יחד שבת מישראל, נשארו ארבע מאות איש שחטפו מבנות יבש גלעד. כי יבש גלעד לא עלו למלחמה עם אחיהם, אז נהרגו יבש גלעד, וחטפו את הנשים שלהם.¹⁰ (עיי' בשופטים פרק כ"א). אז רש"י אומר שהנבואה של רחל נקימה כולה, מחציתה בפינחס שחמש משפחות הלכו, וחמש משפחות אחרות כמעט הלכו כולם בסיפור של פילגש בגבעה.

הראובני - הרובני. יראו - ירו

יד. ויש כמה מלים שלא יודעים לקרוא אותם, כמו: "משפחות הראובני" (במדבר כ"ז, ז), העולם טועים ואומרים "משפחות הרֶאובני" [הר"י ש בשוא ובהשמעת האל"ף], וזה לא נכון. הר"י ש היא לא בשוא, אלא הר"י ש בגעיה ואין בה שוא, איך מבטאים את הר"י ש? בשורוק, והאל"ף באמצע נחה לחלוטין. לא אומרים הראובני, אלא "הרובני". אותו דבר ביום שבת במזמורים שלפני ברוך שאמר, כתוב שם "יראו את ה' קדושי" (תהלים ל"ד, י'). העולם אומרים יראו, לא נכון! יראו לשון ראייה, והמלה "יראו" האל"ף כתובה ולא מבטאים אותה. ולמה נכתבה האל"ף? כדי שתדע שזה מלשון יראה. איך נכתוב? "ירו" חס וחלילה זה לשון יריה, לכן כתוב "יראו" ומבטאים "יראו" לא מבטאים את האל"ף, אבל היא כתובה באל"ף. וגם פה צריך ללמוד לומר "הרובני".

10. אמרו, אחת מהם הייתה אשתו של שאול המלך. שאול היה עניו וצנוע, והוא משבח בנימין. כאשר הגיע זמנו להינשא, אמרו לו: תלך תחטוף כמו כולם. אמר אני אחטוף? אני לא אחטוף. ישב שמה, והנה ראתה אותו אשתו לעתיד, וראתה אותו יפה תואר, "גבוה מכל העם" (שמואל א' ט', ב'). אמרה לו: ביישן, מה אתה מוריד את העיניים... אז הוא לקח אותה. אבל מטבעו הוא היה ביישן, "נחבא אל הכלים" (שם י', כ"ב). אומר בעל ספר העיקרים למה שאול הפסיד את המלוכה? הרי דוד המלך גם כן חטא. הגמרא אומרת (יומא דף כ"ב ע"ב) "דוד בשמים ולא עלתה לו" - עשה שתי עוונות, של בת שבע ושל המנין של ישראל, "ולא עלתה לו" - לא הענישו אותו. "ושאול באחת ועלתה לו". למה? הגמרא לא הסבירה למה. "האר" אומר (עיי' בשער הגלגולים סוף הקדמה כ"ז) בגלל שהנשמה של שאול הייתה גבוהה מאד והיתה קדושה מאד, לא היה ראוין לו לחטוא אפילו באחת. דוד להיפך, הנשמה שלו הייתה טמונה בעמקי הקליפות, לכן אף פעם לא תוכל להשוות אחד לשני. הרמב"ם כותב בהלכות תשובה (פ"ג ה"ב) שאין שוקלין הדברים לפי שכל בני אדם, אלא לפי דעתו של א-ל לדעות. והוא יודיע איך לשקול המצוות לעומת העבירות. אדם שיש לו יצר הרע כזה גדול והוא נלחם בו, ופעם אחת או שנים נכשל, זה כבר חשבון אחר. אותו דבר בימינו, אדם שכתב במקום חילוני מה יעשה? אז לא מחשבים לו בעונש, מתחשבים בו, גדלת במקום כזה, קראת ספרות של תועבה, קראת ספרות של כופרים, ובכל זאת השתדלת להתגבר עליהם, יש לך שכר גדול. אבל אדם שגדל במקום של תורה והתקלקל זו אחרת. זה הסבר אחד של הרב האר"י. והסבר אחר של בעל ספר העיקרים ששאול חטא בדבר שמועד לקבל אותו, מלך צריך להיות תקיף, אי אפשר להיות מלך כזה חלשלוש... "ובני בליעל אמרו מה יושענו זה" (שמואל א' י', כ"ז). מי זה הבחור הזה? זה מלך? "ויהי כמחריש", לא ענה להם. אחר כך שאול ירד על המתנה של נחש העומני וניצח אותם. ואחר כך כתוב: "ויאמר העם... מי האומר שאול ימלך עלינו תנו האנשים וגמיתם" (שם י"א, י"ב). פעם למדו תלמידים מהכיתה הגבוהה (היה ביניהם פינחס כהן) אצל הרב שלנו נביאים (היה להם שעה כלמדם נביאים, זה סיפור משנת תשס"ז בערך), וראו שכתוב "מי האומר שאול ימלך עלינו"... למה מי שאומר "שאול ימלך עלינו" נהרגו אותו? אף אחד לא הבין... היה להם נביאים בלי רש"י, רק הרב יש לו רש"י. אז הרב אמר להם שהכוונה "שאול ימלך עלינו" בתמימה, מי האומר שאול ימלך עלינו? מי שלמד פעם ככה בוא נהרגו אותו, כי רואים ששאול הצליח. ושאלו אמר: לא, הוא ויתר. "לא יומת איש ביום הזה" (שם פס' י"ג). אחר כך הוא ויתר בעניין של עמלק. זה לא מתאים למלכות. אז הוא היה ביישן גדול, ואשתו אמרה לו אל תתבייש, לכן כשפעם יונתן עשה משהו למלט את דוד, אמר לו אביו: "לבשתך ולבשת ערות אמך" (שם כ', ל'), היא לא ביישנית ולא מתביישת, ככה היא אומרת?...

בתורה במקום אחר (בראשית מ"ו, כ"ג), כאן כתוב שוחם. משהו אמר פירוש יפה, בני דן היו שחומים, עד היום ידוע שהאיתופים משבט דן. בתחילה לא רצו לקבל את זה, היו ויכוחים גדולים, החוקרים אמרו וכו' וכו', אבל אנחנו סומכים על הרדב"ז (שו"ת דברי דוד ס"ה) ומהריק"ש (ערך לחם י"ד סי' קנ"ח ס"ב) שפשוט להם שאלה שבט דן. אם היה מעורב בהם [זו בעיה, אבל] הרי הם שומרים על התורה. יש להם תורה בשפה שלהם, תורה מתורגמת. והם שומרים מה שהם יודעים, לא שומרים את הכל, יש דברים שמחמירים יותר מאתנו¹². אז הם שחומים, לכן הפסוק אמר "לשוחם משפחת השוחמי"¹³.

"לימנה משפחת הימנה" למה לא הימני?

כא. "לימנה משפחת הימנה לישי משפחת הישוי" (במדבר כ"ו, מ"ד) ורש"י 12. כאשר ירדו האיתופים במבצע שנקרא "מבצע משה" חמשה עשר אלף איש באו מאתיופיה (עכשיו באים קצת יותר, פאלשטורים וכו'), אז יש להם קייסים (הרבנים שלהם נקראים קייסים), ירדו ביום חורף ובידם מניפה. אמרו להם: בשביל מה המניפה הזאת? אמרו: שלא יגע בנו זבוב. מה אכפת להם שייגע זבוב? כי אם ייגע זבוב יהיו טמאים. הם לא ידעו שדין תורה שכל השרצים שטמאים, רק כשהם מתים, אם הם חיים הם לא מטמאים. הם חשבו דברים כפשוטם, הפסוק אמר "ובנבלתם לא תיגעו" (ויקרא י"א, ח') אפילו זבוב חי יגע צריך לטבול. מה, כל הזמן יטבול? אז הם לקחו מניפה. אבל הכלל הראשון שהרמב"ם כותב בהקדמת סדר טהרות בפירוש המשנה שאין בעל חי שיקבל טומאה או שיטמא אחרים כשהוא חי, זולתי האדם בלבד. 13. [שאלת אחד מהקהל: הם לא שחורים בגלל מדינת אתיופיה? ואמר לו מרן זצ"ל]: אתיופיה עוד הוסיפה להם. ולמה הם היו שחומים? כי אמא שלהם בלחה הייתה שפחת רחל, לכן הם היו שחומים. וזה הפלא כשבאו השבטים אצל יוסף, אמרו לו: "כולנו בני איש אחד נחננו... שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש אחד בארץ כנען" (בראשית מ"ב, י"א ו-י"ג). למה הם מדגישים "בני איש אחד"? כי הוא הסתכל עליהם, אחד לבן, אחד שחור, אחד שחום, אמר להם: אתם אחים? אתם לא אחים! אמרו לו: לא, אנחנו אחים "בני איש אחד", אבל האמהות שונות, ולכן אחד ככה ואחד ככה.

(בפסוק ה') שואל שאלה, למה לא אומרים "לימנה משפחת הימני"? הרי כולם "ישי", "הבריע" וכו'? אז הוא אומר, למה כולם כתוב בהם מלים כאלה? אומות העולם היו אומרים: קל וחומר, אם המצרים שלטו בגברים, גם בנשותיהם, מי אמר שהבנים האלה שלהם? באה התורה והעידה, שמה את האותיות יו"ד וה"ה - שם י-ה - בשמות שלהם. "שבטי י-ה עדות לישראל" (תהלים קכ"ב, ד'). לולי חכמים לא תבין את הפסוק הזה, "כי שם עלו שבטים, שבטי י-ה עדות לישראל". מה העדות? העדות זה י-ה. אבל בימנה לא צריך עדות, כי במלה ימנה יש בה יו"ד בהתחלה וה"א בסוף.

שרח היתה בת 1800 ועודנה חיה

כב. "ושם בת אשר שרח" (במדבר כ"ו, מ"ו) זה מוזר מאד. מאז שירדו למצרים ועד היום זה מאתים וחמשים שנה, כי זה בשנת הארבעים לצאתם ממצרים, מאתים ועשר שנים במצרים, ועוד ארבעים שנה. למה הפסוק מספר לנו על סבתא מזמן? אלא מכאן למדו חכמים (עיין בראשית רבה פרשה צ"ד אות ט') שסרח נשארה בחיים. "ושם בת אשר שרח" ונשארה בחיים. ויש מקור מיוחד - נאבד לנו המדרש עצמו, אבל בספר הערוך (ערך אפומטא וערך דק"ג) מביא את המדרש הזה. אמר בפסיקתא רבתי דרב כהנא בפרשת "ויהי בשלח פרעה את העם" (הפסיקתא הזאת לא נמצאת, אבל משהו אמר, הרי הערוך מעיד על זה). כתוב שרבי יוחנן דרש בציבור ואמר שבקריעת ים סוף היו חומות, אף אחד לא ראה את השני. "אודיקת" 14. סרח בת אשר - מעזרת נשים - ואמרה לו: רבי, אני הייתי שם, לא כך היה, אלא כמו זכוכית. כל אחד ראה את השני. רבי יוחנן חי בשנת ארבעת אלפים ומשהו, וסרח חייתה בזמן יעקב אבינו. הם ירדו למצרים בשנת רל"ח, אלפיים רחל - "רחל מבכה לירידה". אלפים רח"ל, עד ארבעת אלפים ועוד (רבי יוחנן נפטר בארבעת אלפים ל"ט), יש לך אלף ושמונה מאות שנה ועודנה בחיים! הערוך מביא מדרש כזה. אז סרח חייתה שנים רבות בזכות שנתנה בשורה טובה ליעקב אבינו. כמה חשוב לאדם לתת בשורה טובה! "שמועה טובה תדשן עצם" (משלי ט"ו, ל). עשרים ושתים שנה שהוא מיואש מיוסף, והיא אמרה לו: אה, אה, יוסף חי! אמר לה: יהי רצון כמו שאת בישרת אותי, ככה תחיי. יש מדרש כזה (עיין בתרגום יונתן בראשית מ"ו, י"ז). אחת אי אפשר להבין למה הפסוק מספר לנו על בת אשר ששמה סרח, אם הפסוק אמר שסרח הביאה ילדים, אין הכי נמי, "לשרח משפחת השרח", אבל הוא לא אמר ככה, אלא רק "ושם בת אשר שרח" 15. והיא נכנסה בחיים לגן עדן, ככה מובא בדרך ארץ זוטא (פרק א') שעשרה אנשים נכנסו לגן עדן בחייהם, והיא אחת מהם.

לומדי תורה לא מתגייסים לצבא

כג. "בני נפתלי למשפחותם" (במדבר כ"ו, מ"ח) ... סך הכל "שש מאות אלף ואלף" (שם פסוק נ"א), למרות שנפלו מהם במגפה, נשארו מהם שש מאות אלף. הגאון מוילנא אומר שכאשר יהיו ששים ריבוא יהודים שומרי תורה ומצוות בארץ ישראל, זו התחלת הגאולה. ולא היה ככה, בתש"ח היו שש מאות אלף, אבל חלק גדול מהם היו כלום [מבחינה רוחנית]. מתי ידענו שיש [בארץ ישראל] שש מאות אלף שומרי מצוות? בהפגנה שעשה רבי מנחם פורוש ע"ה בזמנו, היו בה ששים ריבוא. היה עורך דין יעקב וינרוט, שהוא נראה כמו אדם פשוט, מגולח, אולי יש לו כיפה קטנה או גדולה, לא יודע, ואמר: הרגשתי שאלו אחים שלי! הם עשו הפגנה נגד הבג"ץ, מאז הבג"ץ התחיל להתמתן מעט. הוא חשב שיכבוש את כל העולם, איך אמר אהרן ברק (המוח שלו מבריק, מבריק לריעותא... לא מבין כלום)? "מלא כל הארץ משפט" ... את הכל המשפט יודע. הכל דברים בטלים ומבוטלים. עברו הוא, ועברו המשפטים שלו. לכן גם היום אומרים שעושים הפגנה נגד גיוס בני הישיבות. בשביל מה מגייסים אותם? על לא דבר. סתם לשגע את העולם, יניחו לנו במקומו, לומדים תורה. אדם שרוצה לקבל הטבות מסוימות, יש הטבות ליוצאי צבא, אבל אם אדם מוסר את עצמו על התורה, שישאירו אותו ככה. שנזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

14. זו הגהה של הרב בירחון או"ת אב תשמ"ג וציין לחולין (צ"ע ע"ב). לפנינו איתא "ארכת. המערכת.

15. שאלת אחד מהקהל: למה סרח כתובה פעם בסמ"ך ופעם בשי"ן? ענה לו מרן רבנו זצ"ל: זה אותו דבר, כמו המלה "תפס" ו"תפש". בתנ"ך כתוב "תפש" בשי"ן, ובגמרא תמיד כתוב תפס בסמ"ך. יש הרבה דברים כאלה.

פוסדות ישיבת
"כסא רחמים"
משפחת
הרב המנוח

28 שנה
להסתלקותו

עצרת התעוררות

במלאת 28 שנה להסתלקותו של אבינו מורנו, איש חיל רב פעלים, אשר יגע להוציא כתבי רבנים לאור עולם, המוהל המובהק שו"ב

רבי שמואל עידאן זצ"ל

מייסד ישיבתנו הקדושה באה"ק ומנהלה לשם שמיים עד יומו האחרון

אנו מקיימים בעז"ה עצרת התעוררות לע"נ

העצרת תתקיים בעז"ה ביום שלישי כ"ו בתמוז התשפ"ה

בשעה 17:00 בבית המדרש רח' עוזיאל 26, ב"ב בהשתתפות הגאונים הגדולים: מרן הראשון לציון רבי דוד יוסף שליט"א מורנו רבי צמח מאוז שליט"א רבי יצחק ברדא שליט"א נכד הרב המנוח שליט"א

בערב זה יופיע בעז"ה ספר "יוען שמואל" שנת כ"ח חידושי תורה מרבנו גדולי הדור שליט"א ותלמידיו, אשר יצא לרב

כל ספרי מכון ארח צדיקים ניתן להשיג:

נתיבות	ירושלים	אשקלון	ק. גת	בני ברק	באר שבע
הרב יהודה חדר 0527679513	הספריה הספרדית רחוב דוד 4, 025372265	תנות מוריה 086750841	מחשבה טהורה 0504122763	ישיבת כסא רחמים רח' עוזיאל 25	0523953805
הרב משה כהן 0504104217	ג. שאול 0548449460				

הפצה ראשית *9105 שלוחה 6. דרושים עוד נציגים להפצה

ומנדל חננאל עד

"יקבי המלך"

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

דרכי קניית התורה

(מתוך הספר "שמחת התורה" חומש במדבר)

בני ישישכר למשפחתם תולע משפחת התולעי לפנה משפחת הפוני. לישוב משפחת הישבי לשמרון משפחת השמרני (במדבר כ"ו, כ"ג-כ"ד).

מוסר מתולעת

אומר רבנו אור החיים הקדוש דבר נפלא מאד. "תולע משפחת התולעי" - רמז הכתוב את התנאים של השגת התורה. **תולע** - שישים אדם את עצמו כמו תולעת, דהיינו שיתנהג בעדינות ובענוה. הענוה היא קנין גדול לתורה. אמרו בגמרא (תענית דף ז' ע"א): מדוע נמשלה התורה למים? כמו שמים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, כך התורה מתקיימת באדם שמנמיך את עצמו. עוד דבר רמז במלה **תולע**, שיתעסק בתורה בפיו כמו התולעת שפחה בפיה (תנחומא פרשת בשלח אות ט).

לקדש את הפה

"לפנה משפחת הפוני" - במלה **פנה** יש אותיות פ"ה ו"ה"א. האותיות פ"ה ו"ה"א רמזות על הפה שצריך שיהיה קדוש, ובנוסף ידבר דברי תורה הרמוזים באות נא"ו הדומה לעץ חיים, כלשון הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה" (משלי ג', י"ח). כמו כן, למנה נאמר משפחת הפוני ולא הפוני? לרמז שבשביל לקנות את התורה, צריך לפנות את הפה מדברים בטלים.

הפה הוא קדוש, מתפללים ואומרים בו דברי תורה. מובא בירושלמי (ברכות פ"א ה"ב), אמר רבי שמעון בר יוחאי: אם הייתי עומד במעמד הר סיני בשעה שנתנה תורה לישראל הייתי שואל מדוע אין לאדם שני פיות אחד לדברי תורה ואחד לדברי חלי? אחרי שראיתי כמה לשון הרע יש בעולם, הבנתי שאם בפה אחד מדברים כל כך לשון הרע, אם היו שני פיות על אחת כמה וכמה. כמה חשוב שהפה שלנו יהיה נקי וקדוש.

לובש צורה חדשה

"לישוב משפחת הישבי" - לרמז שצריך להרבות בישיבה, לא ללמוד בדרך עראי. כמו כן צריך להתישב בכל פרט ופרט מהתורה, עד שיעמד על עקרונות בעמק ההלכה. אמרו חז"ל (נדה דף ע"ב ע"א): מה יעשה אדם ויזכה לחכמה? ירבה בישיבה. ישקוד על התורה, וזה יסוד גדול בקנין התורה.

יש להוסיף, **לישוב** - שהלמוד יהיה בישוב הדעת, צריך להתרחק מדברים המפריעים את הרכיז והשקיעות בלמוד כמה שאפשר. מספרים על הגאון רבי **יעקב הכהן גדישה זצ"ל** ר"ד ראב"א, שבבלמוד היה כביכול פושט צורה ולובש צורה חדשה, פושט מעצמו את כל הדברים החיצוניים אפילו הדחופים ביותר שמפריעים לו, והיה שוקע בלמודו כאלו אין לו דבר אחר חוץ מלמוד התורה.

כעין זה ממש ראינו אצל עטרת ראשי מן ראש הישיבה רבנו **מאיר מאזוז זצ"ל** הכ"מ. בשנת תשמ"ט למדנו אצל הרב מסכת שבת, ויום אחד באמצע השעור כאשר היינו בעמק הסוגיא בלמוד מהרש"א, הצרך הרב לצאת מן השעור לצורך ענין רפואי דחוף של רעייתו ע"ה, ולאחר כרבע שעה חזר ומיד זכנס לסוגיא בדיוק בנקודה שהפסקנו בה, ובאר הדברים כאלו לא אירע דבר. היה זה למדו גדול שבשילנו. כעין זה הסבירו המפרשים מה שאמרו רבותינו (גיטין דף ס"ז ע"א) על רבי יהודה שהוא "חכם לכשירצה". ולכאורה הדברים לא מובנים, וכי יש זמן שהוא לא רוצה להיות חכם? אלא פרשו שהכונה שבכל מצב גם כשהיה טרוד, גם שהיו לו הפרעות, כאשר היה רוצה ללמוד היה לומד בכל העמק, פושט צורה ולובש צורה.

עכבר ששוכב בקבר...

עוד אומר אור החיים הקדוש, "בני ישישכר" - כאלו כתוב: **יש שכר**. כל השכר הגשמי שאדם אוסף בעולם הזה, זה לא שכר אמתי, אדם לא לוקח אתו דבר למעלה. מה שאין כן שכר למוד התורה והמצוות הוא שכר אמתי, נשמר לעד ולעולמי עולמים.

היה עשיר אחד קמצן, "עכברא דשכיב אדינרי" (סנהדרין דף כ"ט ע"ב), עכבר ששוכב על דיגרים... שום דבר לא היה מוציא לאחוריו. הוא הזדקן וחשב, כשהוא ימות מה יעשה עם הכסף? וכי יש מקום לכל הכסף שלו בקבר? ... מה יעשה? רכז את כל הכסף שלו, עשרה מיליון דולר, קנה בו כמה יהלומים יפים ובקש שיקברו אותם אתו בקבר.

הגיע יומו של האיש, הלך לבית עולמו והמשפחה בקשה לקיים דברי המת. היה שם עורך דין שהיה ממנה שיקברו את היהלומים, ואכן כאשר איש החברא קדישא הנשיב את הנפטר בקבר, הניח לצדו את היהלומים ובה להתחיל במצוות הקבורה. לפני שפנים הקברן לכסות את הגופה, פתאום ירד העורך דין לקבר, הניח חתיכת

גיר ולקח את היהלומים. שאל אותו הקברן: "למה אתה לוקח? לא אמרת שכל מה שצנח לפני מותי?!" אמר לו עורך הדין הממלח: "נכון, אבל אני צריך הלוואה רצינית, כתבתי לו שטר הלוואה על היהלומים, הנחתי אותו לידו ולקחתי אותם..." עם כל קמצנותו של העשיר הוא לא לוקח אתו דבר מרכושו לעולם האמת. לעצמת זאת ליששכר שמשקיע בתורה ומצוות, יש שכר אמתי, את זה הוא כן לוקח לעולם הבא.

הקדוש ברוך הוא יריק ברכה עד בלי די על כל המפנים מזמנם ללמוד תורה, יתן להם בריאות איתנה ונהרץ אמת, שבע שמחות ישמחו בכל יוצאי חלציהם, ירונוחת מכל בניהם ובנותיהם. ה' יקבל תפלותינו ברחמים וברחון, ישמר על כל כחות הבטחון בצאתם ובבואם, יעטר אותם בעטרת נצחון, ידבר שונאיו תחתיהם וכלם יחזרו לביתם בריאים ושלמים. שגזקה לגאלה הקרובה במהרה בגמינו, אמן כן יהי רצון.

לרגל ההוצאה הסדר נמכר בסכום סמלי
לפרטים: 055-6777669

בע"ה מידי יום עורכים פדיון נפש המסוגל לישועות
על פי הסדר שתיקן מרן החיד"א ע"י רבני הישיבה שליט"א

פדיון נפש פרטי

פדיון נפש כללי

160 ש"ח לשם

52 ש"ח לשם

או בעמדות
נדרים פלוס

08-6727523

(אפשר לשלוח הודעה, 10 קווי, מענה 24 שעות)

למסירת
שמות
התקשר:

למען תספור

מִסֵּד הַיְשִׁיבָה בְּאֶרֶץ הַרְה"ג הַצִּדִּיק רַבִּי שְׁמוּאֵל עִידָאן זצ"ל

כְּאֶשֶׁר אָבֵא זצ"ל יסד ישיבת פסא רחמים בחוץ לארץ. רבי שמואל עידאן כתב לו: תבוא ותעשה את הישיבה בארץ ישראל. ואבא לא כל כך שש לדבר הזה (כי שמע על בעיות רוחניות בארץ). כמה שהיה כותב לו רבי שמואל "תעשה ישיבה", "תעשה ישיבה", שום דבר. אחר כך שקרה מה שהיה בעונות הרבים [שננה רבנו האיש מצליח], אז הכרחנו לבוא. ומי היה עוזר לכל התהליכים של הישיבה? רבי שמואל. הוא היה הולך לשור הפנים, היה הולך לראש העיר, היה הולך לכל מקום שאפשר לדבר. היה אומר "אני מוצא את העדה התוניסאית", כי אין שום ישיבה לעדה התוניסאית. רבי שמואל עידאן עשה - גם הוציא ספרים מכתב יד, וגם יסד את הישיבה הזאת, טרח בישיבה הזאת, והיה הכל לשם שמים. הטבח שלו היה לשם שמים.

ביום פסח אחד שחל בשבת (נדמה לי בשנת תש"ח) רבי שמואל בקש מאבא: "תתן לנו את הבן שלך שיתפלל בעריה קטנה [ששמה "חלק אלנאד"]". שבאים לשם כל היהודים בפיג"א. אז הלכתי לשם, והייתי חזן בכל התפלות חוץ ממנחה. (והוא עשה מנחה וקריאת התורה). והיה [רבי שמואל] מעלה אנשים לתורה, גומרים את העליה, והיה אומר להם: "מי שברך אבותינו - אסמך - מה השם שלך?", חבל על הזמן לומר "מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את הניקור והנכבד" ... [כי רצה להספיק להעלות יותר אנשים שיתרמו לישיבה]. רק "מי שברך - אסמך" ויתרמו. למחרת אבא הפתע לשמע שביום פסח אחד הביאו שמונה מאות ועשרים דינר [שמונה מאות ועשרים אלף פראנק!]. (אבל למעשה הגיעו לשבע מאות חמשים ונחת). אז רבי שמואל בא לאבא, אמר לו:

תגיד, כמה כסף אספנו? אמר לו: מאה דינר? אמר לו: תוסיף. אמר לו: מאתיים? אמר לו: תעלה. חמש מאות? אמר לו: תעלה. אמר לו: מיליון? אמר לו: לא, עכשו תרד... הדברים היו מתוך התלהבות, מתוך אהבה לתורה. רבי שמואל עידאן זצ"ל היה מנהל הישיבה (פסא רחמים) מיזם

שנסדה בארץ, משנת תשל"א עד ליום פטירתו בתשנ"ז, עשרים ושש שנים לשם שמים ללא תמורה. נפטר ביום כ"ז בתמוז בשנת תשנ"ז, בן שבעים ושלש. (וראה עוד בספר מגדולי ישראל חלק ג' עמוד ש"נ והלאה). (גליונות: 208 אות ג' והערה 4, 141 אות י"ז, 96 אות ל', 321 אותיות ב', ו' ו-י', 120 אותיות י"ב ו"ג, 43 הערה 21, 220 אותיות ז' וח', 218 אות ב' והערה 2).

"עיינו מבעיתו"

תשעה עשר בתמוז, זה יום הפטירה של הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל. יש כמה ספורים עליו. יש ספר "אור לציון" שיש בו תשובות בהלכה שכתב, ויש ספר חדושים על יבמות שנערך על ידי תלמיד "פסא רחמים" (רבי יהודה חטאב). יש וכו' בהלכה בין הרב בן ציון אבא שאול לרב עובדיה. אבל אני אגיד לכם מה שראיתי, יש ספר שיש בו הקדשה מהרב עובדיה לרב בן ציון אבא שאול, ויש שם שתי מלים שהרב בן ציון מחק אותם כדי שלא יראו אותם, ואני טרחתי לקרא אותם, וראיתי שכתב: "עיינו מבעיתו". כך כתב עליו הרב עובדיה, שעיינו מבעיתו ומפחידו: כי היה לו עיון מיוחד במינו, היה לומד עם התלמידים ומעמיק הרבה, עד שהיה מתעייף. ואמרו שהוא היה מביא תפוח אחד וחותך אותו ואוכל, כדי שיהיה לו אנרגיה שיוכל ללמד את הסוגיא של אותו היום. כך היה עושה, ולפעמים השעור היה נמשך שלוש ארבע שעות, והוא לא חס על זמנו ועל בריאותו ועל כוחו.

אחר כך קיבל שתוק בחצי הגוף (בגיל 65). היינו לומדים אז [בישיבת פסא רחמים] על יד סלבדקא בגבעת רוקח, והיו אנשים עוברים עם רמקולים וקוראים: "הרב בן ציון בן בניה לא מרגיש טוב" "הרב בן ציון בן בניה לא מרגיש טוב" שיתפזלו לרפואתו. והיינו קוראים בכל יום חמישי תהלים והגענו לפסוק: "ביום צרתי אקראך כי תעניני" (תהלים פ"ו ו'). אמרתי להם: "ביום צרתי אקראך" ראשי תבות "בן ציון אבא" - "כי תעניני". אם בן בעזרת ה' יהיה טוב. ואכן ח' אחר כך חמש עשרה שנה. הרב בן ציון אבא שאול היה עונות פהלל. ויש ספורים רבים מאוד על כך. היה גאון וחקם גדול. יש תוספות אחד בבימות שפרש אותו בשלושה דרכים. היה מתנגע בלמוד, "עד שיתפקקו כל חליות שבשדרה" (ברכות דף כ"ח ע"ב), יסגרו ויפתחו, כך היה

הלכה נאמנה

(א ל"ג), לא יתכן שחרבן בית המקדש יהיה פחות מהצער של תלמידי רבי עקיבא! לכן מצוה לא להסתפר מראש חדש [אב] לפחות, או אפילו מ"ז בתמוז [וכמו שכתב הרמ"א (סי' תקנ"א ס"ד), וכן דעת רבנו הא"ר (שער הפגנות דף פ"ט ע"ב)]. וזה לא דבר קשה, עשרים ואחד יום מרגישים שהבן אדם הזה בצער, בלי שאדם יספר את שגרו זה בסדר. ואפילו בזקנו שקשה קצת, אפילו הכי [למרות שקשה], כדאי הוא חרבן בית ילקינו לשמר על הדברים האלה. ובספר נתיבי עם (סי' תקנ"א) כתוב שמנהג החכמים בירושלים לא להסתפר משבעה עשר בתמוז. ככה שלא יאמרו לנו: "אתם חולקים על מרן?". אנחנו לא חולקים על מרן. מרן אמר שמותר, אבל מי שהוא ירא שמים, משבעה עשר בתמוז לא מסתפר. הנה כמה מעיד הרב נתיבי עם (את נתיבי עם חפר רבי עמרם אבןרביע, פעם אבא התקפם עם מרן הרב עובדיה (עין בשו"ת איש מצליח ח"ב חאה"ע סי' ל"ה מ"ד). והרב עובדיה אמר לו: נתיבי עם זה תלמיד חכם גדול, עני וצדיק, והוא לא היה מסתפר משבעה עשר בתמוז). (גליון 419 אות י"ד, וגליון 267 אות י"ב).

אנחנו לא מסתפרים משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב. וזה לא אנוחנו, אלא מדורי דורות בחוץ לארץ לא הסתפרו. באים אנשים ואומרים: רק בשבוע שחל בו אסור להסתפר! וצונוקים על זה פאלו חובה להסתפר בזמנים האלו... אין חובה להסתפר, מתר להסתפר. ומי שנהג לא להסתפר משבעה עשר בתמוז ורוצה לבטל מהנהגה, הוא צריך התרה. ומה הסבה לזה? פשוטה מאוד. ימי העמר שלוששים וארבעה ימים לא מסתפרים על פטירת תלמידי רבי עקיבא. וכי תלמידי רבי עקיבא חמורים יותר מהחרבון? על החרבון לא מסתפרים לפעמים שלוששים ימים, ולפעמים אפילו יום אחד לא. אם תשעה באב חל ביום ראשון [כמו השנה], אז שבוע שלפני כן מתר, כי זה לא שבוע שחל בו. ובשבוע שלאחר מכן, יום אחד וגמרנו. אחר כך: בלגלח. זה נקרא שאמה מצטער על החרבון? אתה לא מצטער! איך יתכן דבר הזה? נכון שבגמרא (תענית דף כ"ו ע"ב) כתוב רק שבוע שחל בו. אבל בזמן הגמרא לא החמירו בימי העמר, מנהג ימי העמר הגיע מאחר. אם כן, עכשו שאנחנו מחמירים בימי העמר, לפחות מליל פסח עד ל"ד לעמר

צדקתו עומדת לעד!

לצד הנהגת הדור והובלת מהלכים ציבוריים גדולים, עינו של מרן רבנו הגדול צוק"ל הייתה פקוחה תמיד גם על הפרט הקטן. "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השקיקה" - כך היה מרן ראש הישיבה. האדם הגדול שבענקים, שהגהיג אותנו במעלה הר ה', ידע להיות שם גם בשביל אלו שלא תמיד בולטים. אלו שלא שמים לב אליהם. אלו שהנעל שלהם כבר מזמן הייתה צריכה התחדשות - אבל אף אחד לא הבחין.

קרן הצדקה שהקים מרן רבנו הגדול צוק"ל - קרן "שותפים" - לובשת בימים אלו פנים חדשות. ומוקדשת לזכרו של מרן רבנו הגדול: אמור מעתה - קרן "שותפים נאמנים"

הקרן אותה הקים מרן במזו ידיו, הקרן עליה פיקח מרן באופן אישי, אותה נשא בליבו ממש - היא הנושאת את שמו הטהור, והיא שממשיכה בדרכו להחיות נפשות שופות, לתמוך בנצרכים ובמשפחות, ולחבק יתומים ואלמנות.

"וצדקתו עומדת לעד" - זהו הסלוגן האלמותי שממחיש יותר מכל את הוימים הקרובים. ימים אלו אינם רק ימי התרמה - אלו ימי המשך. ימים בהם גורל הקרן עולה על כף המאזניים. ימים בהם כולנו נשים אהבה למי שהעניק לנו כ"כ הרבה. ימים בהם נענה לבקשתו. ימים בהם נזכה לברכתו.

מרן! רבנו! צדקתך תעמוד לעד.

מאשיכי

קודם כל צדקה!

עלות השחר. חושך של לילה עודנו פרוס בחללו של עולם, רוב בני אנוש עוד נמים את שנתם, ובבית ברחוב עוזיאל 50 האור נדלק. מרן רבנו הגדול זיע"א מקיץ לקריאת תיקון חצות, לאחר מכן יצעד לבית הכנסת לתפילה באשמורת כמנהגו מימים ימימה.

אך עת ישב על כסאו הקדוש, עוד לפני שיעשה דבר מה, קודם כל יפתח את היום במצות הצדקה, כך יעידו משמשיו של מרן לאורך השנים: תמיד, המעשה הראשון הוא צדקה! מצוה לתת לפני התפילה, אבל כשהדבר יקר ללבו, כך יתחיל את היום. לאורך השנים תמיד ימליץ מרן רבנו לכל מחפש ישועה: לתת צדקה לנצרכים ולהוסיף עליה קריאת תהלים.

"אפילו אגורה מבטלת גזרות רעות"

כמות המכתבים שמרן רבנו הגדול זיע"א היה מקבל, היתה בלתי ניתנת לתיאור, כולם היו בלולים בכל מכל כל, הלכות סבוכות, דיונים מעמיקים, המלצות לספרים, בקשות עצה ועוד כהנה וכהנה, עשרות מכתבים היו יוצאים מתחת ידיו הקדושות של רבנו זיע"א מדי יום, על כולם היה משיב כפי יכולתו.

באחד המכתבים הציג הכותב, רב חשוב בישראל, את צערו הרב מפני כמה וכמה דברים שבאו עליו, רבנו משיבו במכתבו דברי עידוד, כשהוא ממליץ לו על מעלת הצדקה:

"טוב לתת צדקה בכל יום ובכל ערב... ש"אגורה" בגימטריא "גזרה", אפ' אגורה אחת שאדם נותן לצדקה מבטלת מעליו גזרות רעות".

טוב לתת צדקה בכל יום ובכל ערב ולהחפזל עבור הדברים המצויקים לו בפרט, והאומר סלע זו לצדקה על מנת שיחיה בני ה"ז צדיק בסור. בדרוש בשבוע העבר אסרתי ש"אגורה" בגימטריא "גזרה", אפ' אגורה אחת שאדם נותן לצדקה מבטלת מעליו גזרות רעות כמבואר בזוהר בעובדא של אוהו עני שנתן לו ר' יצחק סלבא דזוזא.

גם אני שותף בקרן הצדקה של

שם בדרכו

"כך עזרו בקרן שותפים"

כל כך שש ושמה רבנו הגדול זיע"א על כל עזרה וסיוע שניתנו למשפחות על ידי קרן שותפים, בכל פעם שסיפרו באוזניו על סיפור מיוחד, או על מישהו שנעזר על ידי הקרן, היה חיוך עולה על פניו, הוא ידע כי הקרן שהוקמה היא קרן שמושיעה משפחות.

לא פעם ולא פעמיים הפנה רבנו פניות של צדקה שפנו אליו לצדקה - אל מורנו רה"י הגאון הגדול הרב צמח מאזוז שליט"א, בכדי שהקרן תתן להם מענה.

באחת הפעמים כשהגיע מכתב תודה של אחד הנעזרים לידי של רבנו, שעסק בסיפור רפואי סבוך שהצריך את הירתמות הקרן למציאת הפתרון הנכסף והגשמתו, ההתרגשות שהיתה לרבנו באותה עת לא ניתנת לתיאור, רבנו הגדול בשיעורו בבית הכנסת הקדיש זמן לספר את כל הסיפור באופן מפורט כשהוא מציין בשמחה "כך עזרו בקרן שותפים", את הנהרה שהייתה שפוכה על פניו - זכרו בני הבית ימים רבים.

יקרה ללבו

קרן שותפים, קרן העזרה שהקים מרן רבנו הגדול זצוק"ל, היתה קרובה ללבו ומיוחדת בעיניו משאר פעולותיו בקודש. תמיד היה חשוב בעיניו כמה גייסה הקרן בימי ההתרמה השנתיים. ידע רבנו בבירור: כל שקל שיוכנס בימים הללו - מתורגם לעזרה גדולה בעבור הנצרכים לו.

ביום ט"ו תמוז תשע"ט נורתה אבן הפנה של יסוד הקרן, באולמי "בית הלל" בבני ברק, מרן השתתף בכנס הזה, ומני אז לא חדל מלטפחה בידיו ממש, מכתבים, דרשות, ונסיעות לכנסים. הכל היה שווה בעיניו למען הקרן החשובה.

עתה, לאחר הסתלקותו בסערה השמימיה, נצבים אנו ואומרים בקול גדול: רבנו, בדרך אותה סללת לנו - נמשיר! רבנו, צדקת שייסדת בעמל - תעמוד לעד!

מרן רבנו זיע"א: 1700-50-51-52

מאז ולתמיד!

לפי מכתבים שהגיעו לקרן שותפים

(מזר על כבוד המבקשים)

התודות המרגשות

לא ביקשתי. לא פניתי. אבל מישהו פנה בשמי לקרן. ופתאום -
הגיעה עזרה, בדיוק ברגע שכמעט נשברתי.
תודה לקרן שותפים, על החסד, על הרגישות, על הדרך.
משה ד. אשדוד

זו הייתה שנה קשה. טיפול רפואי מורכב והרבה חובות, לא חשבנו שנעמוד בזה. ואז
- הפציעה קרן שותפים כקרן אור באפלה.
תודה לקרן שותפים ולכל אחד שנתן שקל. לא תדעו לעולם כמה זה שינה אותנו.
ראובן ב. ירושלים

הבת שלי עמדה ליד המקור ושתקה. לא היה מה לשים לה בסנדוויץ'. קראנו ביחד תהילים ושלחנו אותה
לכיתה עם פרוסות מרוחות בכלום. בצהרים, בחזור מהעבודה ראינו את המכתב ממכם בתיבת הדואר.
זה היה נס קטן שעזר לנו בגדול. תודה לכם. השם יתברך ייתן לכם ניסים גדולים.
אליהו צ. חיפה

אני מרגישה שלא רק כסף שלחתם - אלא חיבוק. חיבוק
של שותפות אמיתית. שהקב"ה יחזיר לכם כפליים, בגוף
ובנפש, בבריאות ובפרנסה.
אבא מאושר לתשעה חמודים.

לכבוד קרן "שותפים" רציתי רק לומר מילה אחת: תודה.
לפני חג סוכות האחרון, התלבסתי אם לקנות נעלי שבת
לבן הקטן, או להישאר עם הסנדלים שכבר בקושי נסגרים
עליו. ואז הגיע הסיוע מכם ויכולתי לקנות נעלים גם לו.

הילקוטים המלאים שלהם - בזכותכם.
תזכו לאור, לפרנסה וללב שמח - כמו שאתם
נותנים לנו.
ישי כ. באר שבע

קרן שותפים היקרה - ותורמים אהובים שאין לי
דרך להכיר את שמכם,
החייוך שלי היום - בזכותכם.
הסבלנות שלי לילדים - בזכותכם.

אני לא מהכתבים, אבל הפעם הייתי חייב. אשתי פתחה את ההודעה שקיבלנו סיוע מקרן שותפים ☐ היינו
לפני נישואי הבת וכל עזרה ממש הושיעה אותנו. זה לא רק כסף. זה נשימה. תודה לקרן שותפים ולכל אחד
מהתורמים. אתם לא מבינים כמה אתם בתוך החיים שלנו.

ישראל ל. בני ברק

פשוט כך.
אתם אולי חושבים שזה מעט. לי זה היה הרבה.
תודה שהילדה שלי לא הרגישה שהיא בודדה ומסכנה.
- אמא של משפחת לוי.

בס"ד
הילדה הקטנה שלי הביאה מהביה"ס פתק - "נא להביא 130
ש"ח לטיול הגדול". ובלי המענק החודשי שאושר לנו בקרן
שותפים - לא היה לי איך לשלוח אותה עם החברות.

וצדקה עומדת לעד? לה בידיים שלנו! לה תנו בעו!

מרן ראש הישיבה זצוק"ל איננו, בידנו ההחלטה האם לקיים את קופתו הקדושה ולהיות לעזר ולסעד ביד הנצרכים לנו.

לכבודו ולזכרו, השנה - כולנו שותפים!

1,400 משפחות נושאים אלינו את עיניהם, כל משפחה היא עולם מלא. כל משפחה אלו הם משאלות וחלומות, דמעות ובריות רטובות.

חייגו עכשיו למוקד קרן "שותפים - בית נאמן" מייסודו של מרן ראש הישיבה, וקחו על עצמכם משפחה - אחת - להחזיק אותה, לתמוך בה, לעטוף אותה.

חייגו עכשיו: 1700-50-51-52

הלוקחים על עצמם החזקת משפחה (150x12) יקבלו מתנת הוקרה, תמונת זכוכית עם ברכת הבית בכתב יד קדשו של מרן

ממשיכים את מפעלו של מרן!

1400 משפחות מחכות לנו! קחו שותפות משפחה בקרן שותפים - בית נאמן חכו בברכתו של מרן ראש הישיבה זיע"א "כל מי שתורם לא ידע מחסור וצער כל ימיו"

**מעמד תפלה
על תורמי קרן שותפים**

על ציום של מרן אור העולם רבם מאיר מאזוז זיע"א

ע"י עשרה תלמידי חכמים ובראשם מורנו ראש הישיבה הרב **צמח מאזוז** שליט"א

תתקיים אי"ה
ביום ראשון כ"ג תמוז

חייגו עכשיו: 1700-50-51-52

גדולי ישראל וצדיקי הדור קבעו!

מקומו עמנו!

הניסיון הוכיח וההצלחות מעידות כי החפץ בכל מאודו לגדול נכון בשמחה ובאהבה בלימוד התורה הקדושה

ישיבתנו הקדושה משלבת באופן נדיר ומרשים בין לימוד ש"ס בעמקות לבין היקפים מרשימים בקניית הש"ס בבקיות לצד פסיקת ההלכה באופן מעורר השתאות והתפעלות מצד גדולי התורה וראשי הישיבות הבאים להתבשם ולברך.

בראשות הישיבה עומד מורנו ורבנו

הגאון הגדול רבי **חננאל כהן** שליט"א

ולצדו עמו צוות תלמידי חכמים ותיק מנוסה ומתמסר.

לפרטים ולקביעת מועד למבחן
הרב אייל כהן | 054-8400814 | 9105*

אמץ ילד לקבל ילקוט חדש? כמה שמחה

ב- 360 ש"ח אתה מאיר לילד בציוד חדש!

**400 ילדים
ממשפחות נזקקות**
יפתחו את שנת הלימודים הבאה,
בשמחה בהרגשה טובה וברגל ימין,
עם ערכת בית ספר חדשה הכוללת
ילקוט חדש, מחברות וכלי כתיבה.
בזכותך!

תבחר לך ילד או משפחה,
והי' ישמח את שלך!

זוכרים ומאירים

תורמים 2 ערכות ל- 2 ילדים נזקקים, לזכרו ולכבודו של
מון ראש הישיבה זצוק"ל, שבידך באופן אישי במשך
שנים רבות את התורמים לפרוייקט גדול זה.

ותזכו להתברך על צינו הקדוש והטהור על ידי תלמידי
חכמים מופלאים, שיעתיירו בעדכם לכשורחות טובות
יתמלאו כל משאלות לבכם לטובה.

במשך שנים לקח מון זצוק"ל את הפרויקט המרגש הזה קרוב לליבו!
וגדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם!

ניתן לתרום בהעברה בנקאית לפקודת:
תמכין דאורייתא - ידן יעקב (נ"ר)
קוד מוסד - 38365

בנק דיסקונט סניף 139 מס' חשבון 166712355

חייג עכשיו ותרום ערכה:
055-6763536